

Наукові перспективи
Видавнича група

№ 13 (54)

2025

НАУКА і ТЕХНІКА

серія: *право*, серія: *економіка*, серія: *педагогіка*,
серія: *техніка*, серія: *фізико-математичні науки*

СЬОГОДНІ

Шановні колеги!

*З Новим Роком та
Різдвом Христовим!*

Бажаю, щоб Ви і Ваші близькі були здорові і щасливі, щоб удача супроводжувала у справах, щоб любов оточувала і наповнювала Вас і Вашу родину.

Нехай негоди проходять стороною, а над головою буде завжди мирне небо і ясне сонце. Виконаних мрій, досягнутих цілей і приємних відкриттів Вам у Новому 2026 році!

З повагою,
директор Видавничої групи
«Наукові перспективи»

Ірина Жукова

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»):
журнал. 2025. № 13(54) 2025. С. 2763**

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320
журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки
(спеціальності – 015 - Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 530 журналу
присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 № 894 журналу присвоєно
категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)*

*Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та
соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації
«Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації
«Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»*

*Рекомендовано до видавництва Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління
(Рішення від 24.12.2025 № 9/12-25)*

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Войтасик Андрій Миколайович – кандидат технічних наук за спеціальністю системи та процеси керування, доцент кафедри електричної інженерії суднових та роботизованих комплексів Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Миколаїв, Україна), Віце-академік громадської наукової організації «Академія технічних наук України» (Івано-Франківськ, Україна)
- Волк Павло Павлович — доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Воробйов Яків Анатолійович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математики, інформатики та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету, учасник бойових дій, член громадської організації «Міжнародна фундація науковців та освітян», автор наукових публікацій та навчально-методичних матеріалів у галузі математики, прикладної математики, інформаційних технологій та педагогіки;
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дівізніок Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України" (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)

УДК 37.016:37.01-042.3:159.955:378.011.3-051(045)

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13\(54\)-965-977](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13(54)-965-977)

Дудаш Олена Сергіївна доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет, <https://orcid.org/0000-0002-1757-0494>

РОЛЬ КУРСУ «ПЕДАГОГІКА» У ФОРМУВАННІ ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Анотація. У сучасних умовах вкрай важливим є формування педагогічного мислення та цінностей майбутніх педагогів. Сучасно вища освіта потребує інтеграції інноваційних методів, які змогли б поєднати теоретичну підготовку та практичні компетентності майбутніх педагогів. У цьому напрямі важливу роль відіграє професійна педагогічна освіта, яка має на меті розвивати творче критичне та відповідальне ставлення студентів до майбутньої професії. Процес підготовки майбутніх педагогів у закладах вищої освіти має ґрунтуватись на усвідомленні ними професійної орієнтації, розвитку компетенцій та формуванні основних цінностей, якими має послуговуватись у своїй діяльності педагог. Педагогічне мислення та педагогічні цінності є важливими складовими професійної компетентності. Розвиток педагогічного мислення та цінностей знаходиться у тісному взаємозв'язку із інноваційними методами навчання та формуванням професійних, гуманістичних орієнтирів майбутніх педагогів. Важливим у напрямі розвитку педагогічного мислення та цінностей студентів є і курс «Педагогіка», у якому сформульовано основні положення щодо історії, теорії та практики педагогічної діяльності, а також розкрито стратегії впровадження теоретичних знань у практичну діяльність. Педагогічні цінності сьогодні мають вагомий вплив на професійне самовизначення студентів, а основними методами формування педагогічного мислення є дискусії, кейси, проекти та інтерактивні технології. Оцінити ефективність інтеграції цих інноваційних підходів можна на основі того, яким чином студенти осмислюють власну професійну цінність, та якими вони бачать концепції практичної підготовки у сфері педагогіки. Дослідження цих проблем дає змогу визначити найбільш ефективні методи формування педагогічного мислення та цінностей, що сприятиме підвищенню рівня якості підготовки майбутніх педагогів та розвитку їх професійної компетентності в умовах трансформації сучасної вищої освіти.

Ключові слова: педагогічне мислення, педагогічні цінності, професійна компетентність, інноваційні технології, педагогічна підготовка.

Dudash Olena Serhiivna Doctor of Philosophy, Senior Lecturer, Department of Pedagogy of Preschool, Primary Education and Educational Management, Mukachevo State University, <https://orcid.org/0000-0002-1757-0494>

ROLE OF THE COURSE «PEDAGOGY» IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL THINKING AND VALUES OF FUTURE TEACHERS

Abstract. In modern conditions, the formation of pedagogical thinking and values in future teachers is of paramount importance. Contemporary higher education requires the integration of innovative methods that can effectively combine theoretical training with the practical competencies of prospective educators. In this regard, professional pedagogical education plays a crucial role, aiming to foster students' creative, critical, and responsible attitudes toward their future profession. The process of preparing future teachers in higher education institutions should be based on their awareness of professional orientation, the development of competencies, and the formation of core values that a teacher must adhere to in their professional activity. Pedagogical thinking and pedagogical values are essential components of a teacher's professional competence. The development of pedagogical thinking and values is closely interconnected with innovative teaching methods and the cultivation of professional and humanistic orientations in future educators. An important factor in the development of students' pedagogical thinking and values is the course «Pedagogy», which formulates the main principles regarding the history, theory, and practice of pedagogical activity, as well as strategies for applying theoretical knowledge in practical work. Today, pedagogical values significantly influence students' professional self-determination, while the main methods for developing pedagogical thinking include discussions, case studies, projects, and interactive technologies. The effectiveness of integrating these innovative approaches can be assessed based on how students comprehend their professional value and how they envision practical training concepts in pedagogy. Studying these issues makes it possible to identify the most effective methods for fostering pedagogical thinking and values, which contributes to improving the quality of future teachers' training and the development of their professional competence in the context of the ongoing transformation of modern higher education.

Keywords: pedagogical thinking, pedagogical values, professional competence, innovative technologies, teacher education.

Постановка проблеми. Сучасні вимоги до професії педагога ґрунтуються на високому рівні компетентності фахівців, їх готовності до впровадження інновацій та роботи у мінливому освітньому середовищі. Актуальним трендом сьогодення є також і формування педагогічного мислення

та ціннісних орієнтацій майбутніх педагогів ще на етапі їх навчання у закладах вищої освіти. Сьогодні ми можемо спостерігати, як соціальні культурні та технологічні фактори впливають на розвиток освітнього середовища, зокрема і на підготовку фахівців у сфері педагогіки.

Педагогічне мислення – це здатність фахівця аналізувати освітні ситуації, приймати педагогічно обґрунтовані рішення, а також розвивати творчі навички вихованців. Основними педагогічними цінностями у сучасних умовах є дотримання моральних та етичних принципів, які визначають поведінку педагога та його професійну відповідальність. Основною проблемою, пов’язаною із формуванням педагогічного мислення майбутніх фахівців, є недостатній рівень інтеграції теоретичних знань курсу «Педагогіка» із практичними навичками здобувачів освіти. Відсутня також і чітка стратегія розвитку педагогічного мислення та ціннісних орієнтацій, адже ми маємо лише певну сформовану теоретичну базу, яка не дає чіткого уявлення про те, як саме має формуватись педагогічне мислення відповідно до потреб та інтересів здобувачів освіти. На процес формування педагогічного мислення впливають також і особисті мотиви студентів, а також їхнє розуміння власне педагогічних цінностей. Причинами появи вищезазначених проблем є складність поєднання методичної підготовки та формування особистісних цінностей у здобувачів освіти. А тому актуальним в сучасних умовах є пошук інноваційних підходів, які могли б поєднати зміст курсу «Педагогіка» та прагнення здобувачів до професійного становлення з метою формування їх педагогічного мислення та цінностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема теоретичного осмислення формування педагогічного мислення та цінностей є об’єктом наукових розвідок для В. Буряка [3], В. Бойченко [5], Ю. Гарієвського [6], О. Александрової [7], Т. Белан [8] та ін. У цих роботах вчені аналізують сутність поняття «педагогічне мислення» та «педагогічні цінності», вивчають фактори їх формування та визначають роль цих явищ у професійному становленні педагога. Недостатньо розкритою на сьогодні залишається проблема ролі курсу «Педагогіка» у формуванні педагогічного мислення та педагогічних цінностей здобувачів освіти, що потребує більш детальних досліджень цієї проблеми у наукових колах України, а також актуалізує тему нашого дослідження.

Мета статті – дослідити роль курсу «Педагогіка» у формування педагогічного мислення та цінностей майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Підвищення якості освіти майбутніх педагогів залежить від створення реалістичних умов для розвитку та закріплення необхідних навичок і вмінь протягом усього освітнього процесу, тоді як ефективність залежить від навчання студентів сутності та різноманіт-

ності ролей у професійному розвитку, інтеграції їх на теоретичному та практичному рівнях. Тому на сучасному етапі розвитку вищої освіти зростають вимоги до системи професійно-педагогічної освіти. Професійна орієнтація у закладах вищої освіти повинна базуватися на глибоких знаннях предмета та методів його набуття, сприяти розвитку таких якостей, як активність, самостійність, ініціативність, творче мислення.

Практична спрямованість навчання, основною метою якої є розвиток творчих здібностей студентів, створення належних умов для самореалізації їхніх потреб та природних нахилів, також відіграє важливу роль в інтенсифікації освітнього процесу в контексті впровадження кредитно-модульної системи [1, с. 3].

Мета курсу «Педагогіка» полягає в тому, щоб донести до студентів соціальну значущість педагогічної діяльності; ознайомити їх з основами історії педагогіки, дидактики, теорії освіти та загальними принципами організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти; розвинути навички організації освітнього процесу та співпраці зі студентами; сприяти розвитку компетенцій, необхідних для творчої педагогічної діяльності; та застосовувати набуті теоретичні знання та навички в педагогічній практиці [2, с. 2].

Важливим завданням курсу «Педагогіка» у сучасних умовах трансформації вищої освіти є також і формування педагогічного мислення та цінностей. Під педагогічним мисленням В. Буряк розуміє характеристики розумової діяльності вчителя, які визначаються специфікою його професійної праці. Першочерговою метою педагогічної праці є раціональна та ефективна організація діяльності учнів для оптимального навчання, виховання та розвитку особистості кожного учня. Ці характеристики також значною мірою залежать від загальної стратегії педагогічної праці, її «надзавдання», яке полягає в залученні учнів до діяльності та спілкування та робить їх суб'єктом цієї діяльності [3, с. 38].

Якщо «педагогічне мислення» є справді мисленням, то воно містить усі універсальні визначення мислення як такого. А якщо «педагогічне мислення» є педагогічним, то воно постає як людське мислення як універсальна здатність до проведення відповідної діяльності в освітній сфері. Іншими словами, «педагогічне мислення», як воно визначено його «поняттям», вимагає суттєвої відповідності природі освітнього процесу в його універсальних вимірах. А фундаментальна логіка освітнього процесу – це логіка формування людської суб'єктивності, саморозвитку особистості, логіка змістовної деоб'єктивації культурно-історичних форм людської діяльності та спілкування; і ця логіка повинна збігатися з універсальним логосом як саморозвитку субстанції, так і творчої діяльності, тобто з сутністю свободи як кінцевої основи людського існування у світі.

На думку В. Возняка, педагогічне мислення за своєю природою не може мати жодної «професійної специфіки», оскільки його «предмет», його сфера, настільки специфічна, що вона найбільш цілісно, повно та змістовно втілює та виражає універсальне, загальне в самому людському світогляді. Отже, педагогічне мислення не може не постати як Розум у сенсі найвищої єдності свідомості та самосвідомості, як мислення, регулюючими принципами якого є Істина, Добро та Краса як абсолюти людського (та іншого) існування взагалі [4, с. 50].

Спостереження за розумовою діяльністю студентів під час навчальних занять, педагогічної практики та наукової роботи дало В. Бойченко змогу виявити низку проблем, пов'язаних із недостатнім рівнем розумової культури та розвитку педагогічного мислення. Серед них: обмежена підготовка у сфері раціональних методів здобуття інформації; відсутність досвіду творчої діяльності та прийняття ефективних рішень у складних ситуаціях; недостатньо розвинені навички вирішення педагогічних завдань; низький рівень критичного та логічного мислення. Виявлення цих проблем спрямоване на усунення прогалин у підготовці майбутніх учителів, зокрема на формування педагогічного мислення як ключової професійної компетенції вже під час навчання у закладі вищої освіти, хоча професійні компетенції продовжують розвиватися протягом усього життя [5, с. 34].

Розглянувши основні підходи до трактування поняття «педагогічне мислення», можемо стверджувати, що такий тип мислення формується під час усвідомлення здобувачем освіти власної професійної цінності та набуття ключових компетенцій, які необхідні фахівцю під час роботи у сфері освіти. Проаналізуємо також і сутність поняття «педагогічні цінності».

Педагогічні цінності визначаються як особливості, що дозволяють вчителям задовольняти свої матеріальні, духовні та соціальні потреби та виступають орієнтиром у їхній соціально-професійній діяльності, спрямованій на досягнення гуманістичних цілей. Основою педагогічної аксіології є усвідомлення значущості людського життя, виховання та освіти, а також цінності самої педагогічної діяльності. Центральною цінністю виступає концепція всебічного та гармонійного розвитку особистості, яка тісно пов'язана з ідеєю справедливого суспільства, здатного створити умови для повної реалізації потенціалу кожного індивіда. Саме ця ідея формує гуманістичну систему цінностей, що визначає культурні орієнтири та сприяє тому, щоб особистість могла усвідомлено орієнтуватися в історії, суспільстві та власній діяльності [6, с. 20].

Педагогічні цінності охоплюють кілька ключових аспектів: перш за все, людину та її життя, фізичне й психічне здоров'я, що проявляється у турботливому ставленні вчителя до учня, у шанобливому поведженні та

прагненні зробити його центром своєї педагогічної діяльності. Важливою є також цінність знання, яка передбачає постійне поповнення та вдосконалення професійних компетенцій як необхідної умови для розвитку педагогічної майстерності. Крім того, педагогічна діяльність орієнтується на розвиток творчого потенціалу та самореалізацію особистості, що є важливою складовою професійного та особистісного розвитку. Сюди належать і ціннісні установки, що відображають ставлення педагога до себе як активного суб'єкта дії, розвиток почуття гідності та відповідальності. Сукупність педагогічних цінностей виступає як цілісна система норм, що регулюють професійну діяльність вчителя, та існує як когнітивно-діяльнісна структура, яка визначає взаємозв'язок між суспільними уявленнями про професійну освіту та реальними діями викладачів у процесі навчання [7, с. 17].

Розглядаючи зміст педагогічних цінностей та їх класифікацію, виникає питання: «Якими цінностями повинен володіти практикуючий учитель і як він повинен доносити їх до учнів?» Сучасний учитель, що працює в інноваційному педагогічному середовищі, повинен вміти поєднувати загальнолюдське та професійне єдність. Для цього він повинен вміти формувати систему ціннісних орієнтацій для власного внутрішнього світу та своїх учнів. На думку Т. Белан, практикуючий учитель повинен володіти такими особистісними та загальнолюдськими цінностями, як повага та любов до дітей; вимогливість до себе; прагнення до істини; толерантність; відповідальність; чесність та гідність; особисте та екологічне здоров'я; доброта та людяність; готовність допомогти; здатність до самодисципліни; чесність; чуйність; широта кругозору; впевненість у собі; життєрадісність [8, с. 52].

Серед методів, які використовуються у межах курсу «Педагогіка» з метою формування педагогічного мислення та цінностей можна виокремити метод дискусії, кейс-метод, проектну діяльність та інтерактивні технології. Розглянемо більш детально, як кожен із цих методів можна використовувати у межах курсу.

У загальноприйнятому значенні дискусія (від латинського *discussionio*, що означає «я досліджую») – це публічне обговорення серед групи людей на будь-яку тему або вільний усний обмін знаннями, судженнями, ідеями чи думками. Її ключові характеристики включають: виконання професійних завдань у нестандартній манері, творчий конструктивізм, поєднання взаємодоповнюючого діалогу та дискусії-суперечки, а також зіткнення різних точок зору, позицій, рішень та досягнень. Сьогодні термін «дискусія» має багато різних інтерпретацій. Він часто асоціюється з суперечкою чи дебатами та використовується як освітня та організаційна форма, метод чи прийом [9, с. 59].

Останнім часом модель навчання на основі дискусій почала зазнавати змін, рухаючись у бік технологізації. Це знайшло відображення в розробці

системи оцінювання участі тих, хто шукає освіти, в дискусіях. За кожен внесок шукач освіти отримує мотиваційні бали, які заносяться до спеціального аркуша. Викладачі нараховують мотиваційні бали за визначення власного ставлення до обговорюваної теми, за надання інформації, що ґрунтується на фактах або отримана здобувачем шляхом дослідження, за коментування теми та за залучення іншого учня до дискусії [10, с. 183].

Метод дискусії у межах курсу педагогіки можна використовувати з метою розвитку критичного мислення студентів та їх вміння висловлювати і захищати власну позицію. У процесі проведення дискусії варто використовувати запитання, які могли б стимулювати розвиток критичного мислення, наприклад, «Як би Ви вирішили конфлікт у класі?», «Який метод оцінювання учнів ви оберете: традиційний чи інтерактивний? Чому?». Після дискусії викладач має провести певну рефлексію, де кожен студент може сформулювати власні висновки, а також порівняти їх із початковими уявленнями про проблему, яку обговорювали.

Метод кейс-стаді, або метод вивчення кейсів (випадків або ситуацій), – це детальне дослідження окремого випадку, що належить до класу явищ. Термін «кейс-стаді» дослівно перекладається з англійської як «тематичне дослідження». Тому словник Вебстера визначає цей метод як інтенсивний аналіз окремого випадку, підкреслюючи фактори розвитку стосовно навколишнього середовища. Кейс-стаді має два аспекти своєї сутності. Перший аспект пов'язаний з дослідницькою діяльністю, згідно з якою він функціонує як метод емпіричного дослідження в різних галузях науки. Другий аспект кейс-стаді характеризує його як інтерактивний метод навчання, заснований на обговоренні тексту, що відображає реальну, неоднозначну ситуацію в будь-якому виді людської діяльності. Кейс-стаді сприяє розвитку навичок вирішення проблем на основі конкретних обставин і фактів [11, с. 19-20].

Завдання, створені для кейс-стаді, мають відрізнятися від звичних практичних вправ, які виконуються на стандартних заняттях. Це пов'язано з різними цілями їх використання. На традиційних практичних заняттях студентам часто пропонується застосувати лише один принцип, метод чи теорію для вирішення завдання, яке передбачає конкретне, єдине рішення. Натомість кейс-стаді передбачає аналіз проблемної ситуації з можливістю пошуку кількох альтернативних шляхів вирішення, що дає змогу застосовувати різні підходи та варіанти рішень.

Класифікувати кейси можна за кількома критеріями:

- за типом та метою: навчальні, дослідницькі, аналітичні, прогностичні та систематизуючі;
- за структурою матеріалу, представленого в кейсі: структуровані, неструктуровані, «есе», «викривальні» (базовий текст);

- за засобом подання: паперові, мультимедійні, відео, аудіо;
- за змістом: навчальні, практичні, дослідницькі;
- за складністю: навчальні тексти з використанням ілюстрацій; кейси, орієнтовані на вибір правильного рішення в проблемній ситуації; кейси, орієнтовані на самостійне вирішення проблеми; справи, що формують оцінку дій державних органів тощо:
- за обсягом матеріалу: повні, лаконічні, міні-кейси;
- за наявністю сюжету: сюжетні та несюжетні;
- за ініціативою суб'єкта справи: особистісні, багатосуб'єктні, організаційні та інституційні;
- за метою використання: вибір справи, справа-потреба, справа-конфлікт, справа-бій, справа-криза, справа-інновація [12, с. 71].

Метод кейс-стаді варто використовувати для аналізу реальних педагогічних ситуацій, де студенти можуть ухвалювати рішення та формувати власну професійну етику й відповідальність. Практичними кейсами, які можна використовувати у межах курсу педагогіки, можуть бути конфлікт учнів і вчителя, питання етики під час оцінювання результатів учнів, встановлення взаємодії із батьками дітей та інші. Студенти аналізують конкретні кейси в групах або індивідуально, визначають на основі аналізу ситуації ключові проблеми та фактори. Спільно із викладачем здобувачі можуть обговорити можливі вирішення цих проблем із урахуванням етичних норм та педагогічних цінностей. У результаті аналізу кейсів студенти можуть оцінити, як запропоноване рішення відповідає професійній політиці та педагогічному мисленню сучасного вчителя.

Метод проєктів базується на розвитку критичного мислення, когнітивних навичок, здатності самостійно конструювати знання та вмінню орієнтуватися в інформаційному просторі. Ця освітня технологія орієнтована на самостійну діяльність студентів, індивідуально або в групах, що здійснюється у певні часові рамки. Метод проєктів органічно пов'язаний з груповим підходом до навчання (кооперативне навчання) та передбачає вирішення проблем, що демонструють використання різних методів та навчальних ресурсів, а також інтеграцію компетенцій з різних галузей науки, техніки, технологій та креативних індустрій. Завершені проєкти забезпечують конкретний результат: якщо проблема теоретична, результатом проєкту має бути методологія її вирішення, а якщо проблема має практичний характер, результатом має бути рішення, готове до впровадження [13, с. 60-61].

Спираючись на теоретичні висновки та практичний досвід вітчизняної й зарубіжної педагогіки, Л. Савченко виділяє різні типи проєктів. Прикладні проєкти відзначаються чітко визначеним кінцевим результатом діяльності учасників, наприклад, розробкою законопроєкту, створенням довідкових

матеріалів, словника або аргументованого пояснення певного явища. Для їх успішної реалізації необхідне глибоке розуміння структури проєкту, розподіл функцій серед учасників, фіксація результатів та їх подальше представлення й оцінка зовнішніми експертами.

Дослідницькі проєкти спрямовані на організацію діяльності студентів для вирішення творчих завдань із невизначеним результатом. Такі проєкти передбачають певну послідовність етапів: обґрунтування актуальності теми, визначення предмета та об'єкта дослідження, формулювання цілей і завдань, вибір методів пошуку інформації та джерел, формулювання гіпотези, визначення шляхів вирішення проблеми, збір і аналіз даних, синтез результатів, обговорення та їх оформлення у вигляді звіту або презентації, а також виявлення нових питань для подальшого вивчення.

Інформаційні проєкти мають на меті дослідження характеристик певних процесів, явищ або об'єктів, що включає аналіз і систематизацію зібраних даних. Їх структура схожа на дослідницьку, що часто дозволяє поєднувати ці типи проєктів у практичній роботі.

Рольові проєкти передбачають, що учасники виконують певні ролі – наприклад, літературних персонажів або вигаданих протагоністів, відповідно до теми та змісту проєкту. Вони моделюють соціальні або ділові взаємодії, часто ускладнені гіпотетичними ігровими ситуаціями. Структура таких проєктів є гнучкою та формується в процесі виконання завдань. Рольові проєкти не лише забезпечують набуття нових знань, а й сприяють розвитку соціального досвіду та практичних навичок [14, с. 10].

Метод проєктів використовується з метою формування навичок планування командної роботи та соціальної відповідальності студентів. У межах курсу педагогіки студенти можуть розробляти проєкти, які пов'язані із створенням навчальної програми для конкретного класу або організації виховного заходу. У процесі створення проєкту студенти мають самостійно спланувати етапи, розподілити обов'язки в групі та підготувати матеріали, які необхідні для створення проєкту. Презентацію власних проєктів студенти можуть провести на семінарі або в онлайн-форматі. Під час обговорення результатів студенти разом з викладачем оцінюють ефективність створених проєктів, виокремлюють переваги та недоліки, а також пропонують напрями удосконалення творчих розробок.

Інтерактивні освітні технології ґрунтуються на активному та особистісно орієнтованому підході і охоплюють як позаситуативні методи (діалогові), так і ситуативні методи навчання, зокрема ігри (імітаційні та неімітаційні) та інтерактивні неігрові методи, такі як аналіз і моделювання педагогічних ситуацій. Інтерактивне навчання передбачає взаємне навчання в колективі, групі або кооперативі, де студент і викладач виступають рівноправними

учасниками освітнього процесу. У цьому процесі викладач виконує функції організатора та консультанта, а центральною є взаємодія між студентами та їх співпраця.

Освітні результати досягаються завдяки спільним зусиллям, при цьому студенти несуть відповідальність за власні досягнення.

У ході інтерактивного навчання студенти опановують навички вирішення складних завдань на основі аналізу даних, виявлення суперечностей, формулювання альтернативних думок, прийняття обґрунтованих рішень та участі в дискусіях; моделюють різні соціальні ситуації та набувають соціального досвіду через залучення до різних життєвих сценаріїв; вчать налагоджувати конструктивні взаємини в групі, визначати власну роль, уникати конфліктів, шукати компроміси та досягати спільного вирішення проблем; а також розвивають навички проєктної діяльності та самостійної творчої роботи [15, с. 141].

Метою використання інтерактивних технологій є активізація навчального процесу та формування критичного мислення здобувачів освіти. У межах курсу педагогіки викладач може використовувати цифрові платформи для моделювання педагогічних ситуацій. У цьому випадку ефективним є використання платформ Kahoot, Mentimeter та Padlet. Можна також організувати онлайн-опитування, мозковий штурм або інтерактивне голосування для прийняття рішень відповідно до конкретних педагогічних кейсів. Стимулює критичне мислення та аналітичні навички також і використання віртуальних рольових ігор, де студенти можуть змодельовати урок, оцінити навчальну методику, а також обговорити педагогічні цінності, які реалізуються у процесі навчальної діяльності. Інтерактивні технології студенти можуть застосовувати також і для колективного створення навчальних матеріалів, наприклад, презентацій, ментальних карт або інформаційних проєктів.

Висновки. Курс «Педагогіка» сприяє усвідомленню студентами соціальної значущості педагогічної професії. У межах курсу здобувачі освіти ознайомлюються з основами історії педагогіки, дидактики, теорії освіти та принципами організації освітнього процесу. Формування педагогічного мислення відбувається у процесі осмислення студентами власної професійної цінності та здобуття ключових компетенцій.

Педагогічні цінності можна визначити як здатність педагога задовольняти матеріальні, духовні та соціальні потреби і при цьому дотримуватись гуманістичних норм. Методами формування педагогічного мислення та цінностей у межах курсу є дискусії, кейс-метод, проєктна діяльність та інтерактивні технології. Практичне значення курсу «Педагогіка» полягає у поєднанні теоретичної підготовки та практичної діяльності що формує умови для розвитку професійних компетенцій студентів.

Перспективами подальших наукових розвідок теми дослідження є виявлення ефективності новітніх інтерактивних технологій у межах курсу, вивчення впливу інноваційних методів на формування педагогічного мислення, розробка методичних рекомендацій щодо особистісно орієнтованого навчання у закладах вищої освіти.

Література:

1. Єремеева В. М. Педагогіка. Загальний курс: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 220 с. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/18898/1/%D0%84%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%94%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf>. (дата звернення: 18.11.2025)
2. Силабус з навчальної дисципліни «Педагогіка», що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 035 Філологія. Спеціалізація 035.03 слов'янські мови та літератури (переклад включно), 035.060 східні мови та літератури (переклад включно). Львів, 2020. 11 с. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/Sylabus_Pedahohika-20.pdf. (дата звернення: 18.11.2025)
3. Буряк В. Формування педагогічного мислення. *Рідна школа*. 2003. № 9. С. 38–40.
4. Возняк В. Нове педагогічне мислення: істотні характеристики. *Проблеми гуманітарних наук*. Серія Філософія. 2019. Вип. 41. С. 43–56. URL: <http://kaf-filosofii.dsru.edu.ua/article/view/168523>. (дата звернення: 18.11.2025)
5. Бойченко В. Формування педагогічного мислення майбутніх учителів як психолого-педагогічна проблема. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2013. Вип. 8 (2). С. 32–37. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ppsv_2013_8\(2\)_7.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ppsv_2013_8(2)_7.pdf). (дата звернення: 18.11.2025)
6. Гарієвський Ю. Педагогічні цінності – об'єкт дослідження педагогічної аксіології. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*. 2013. Вип. 1. С. 19–26. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pprog_2013_1_5.pdf. (дата звернення: 18.11.2025)
7. Александрова О. Гуманістичні педагогічні цінності майбутніх учителів як основа професійної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя, 2009. Вип. 4 (57). С. 16–23. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2009/4/4_2009.pdf#page=16. (дата звернення: 18.11.2025)
8. Белан Т. Педагогічні цінності майбутніх викладачів як основа професійної діяльності. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Шевченка*. 2021. Вип. 170-171 (14-15). С. 50–54. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/263>. (дата звернення: 18.11.2025)
9. Сорока О., Лещук Г. Дискусія як засіб формування професійно-мовленнєвої компетентності молодших фахових бакалаврів у закладах передвищої освіти. *Молодь і ринок*. 2023. Вип. 9/217. С. 57–62. URL: <http://mir.dsru.edu.ua/article/view/291093>. (дата звернення: 19.11.2025)
10. Гавеля О. Практика застосування сучасних технологій у закладах вищої освіти. *Особистість як простір випробування та формування культури (в умовах воєнного стану)*:

матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 15–17 травня 2025 року). Київ : НАКККиМ, 2025. С. 182–186.

11. Сурмін Ю. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. Вип. 2. С. 19–28. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vnadu_2015_2_5.pdf. (дата звернення: 19.11.2025)

12. Ситнік Т. Використання кейс-технології у контексті інноваційного навчання у закладах вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2021. Вип. 10/196. С. 69–73. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/248529>. (дата звернення: 19.11.2025)

13. Потапчук О. Особливості проектної діяльності студентів в навчальному процесі закладів вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2019. Вип. 2. С. 59–63. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8664/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%8C%20%D1%96%20%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA2_169_2019.pdf#page=60. (дата звернення: 20.11.2025)

14. Савченко Л. Проектна діяльність в практиці вищої педагогічної школи. *Science and Education a New Dimension / Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe*. Будапешт, 2013. С. 7–12. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/0564/369>. (дата звернення: 20.11.2025)

15. Остапчук Д., Мирончук Н. Інтерактивні методи навчання у вищих навчальних закладах. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном*. 2014. С. 140–143. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/13837/1/17.pdf>. (дата звернення: 20.11.2025)

References:

1. Yermeyeva, V. M. (2014). *Pedahohika. Zahal'nyy kurs: navchal'no-metodychnyy posibnyk* [Pedagogy. General course: Teaching-methodical manual]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka. Retrieved from <https://eprints.zu.edu.ua/18898/1/%D0%84%D1%80%D0%B5%D0%BC%D1%94%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf>

2. Sylabus z navchal'noyi dyscypliny «Pedahohika» [Syllabus of the course «Pedagogy»] (2020). Lviv. Retrieved from https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/Sylabus_Pedahohika-20.pdf

3. Buryak, V. (2003). Formuvannya pedahohichnoho myslennya [Formation of pedagogical thinking]. *Ridna shkola*, (9), 38–40.

4. Voznyak, V. (2019). Nove pedahohichne myslennya: istotni kharakterystyky [New pedagogical thinking: Essential characteristics]. *Problemy humanitarnykh nauk. Seriya Filosofiia*, 41, 43–56. Retrieved from <http://kaf-filosofii.dspu.edu.ua/article/view/168523>

5. Boychenko, V. (2013). Formuvannya pedahohichnoho myslennya maybutnikh uchyteliv yak psykholohho-pedahohichna problema [Formation of pedagogical thinking of future teachers as a psychological-pedagogical problem]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*, 8(2), 32–37. Retrieved from [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ppsv_2013_8\(2\)_7.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ppsv_2013_8(2)_7.pdf)

6. Hariyevskyy, Yu. (2013). Pedahohichni tsinnosti – ob'ekt doslidzhennya pedahohichnoyi aksiolohiyi [Pedagogical values as an object of pedagogical axiology]. *Psykholohho-pedahohichni osnovy humanizatsiyi navchal'no-vykhovnoho protsesu v shkoli ta VNZ*, 1, 19–26. Retrieved from <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ppog_2013_1_5.pdf

7. Aleksandrova, O. (2009). Humanistychni pedahohichni tsinnosti maybutnikh uchyteliv yak osnova profesiynoyi diyal'nosti [Humanistic pedagogical values of future teachers as the basis of professional activity]. *Pedahohika formuvannya tvorchoyi osobystosti u vyshchiy i zahal'noosvitniy shkolakh*, 4(57), pp. 16–23. Zaporizhzhia. Retrieved from http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2009/4/4_2009.pdf#page=16

8. Belan, T. (2021). Pedahohichni tsinnosti maybutnikh vykonavtsiv yak osnova profesiynoyi diyal'nosti [Pedagogical values of future teachers as the basis of professional activity]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Chernihivs'kyi kolhium» imeni T. Shevchenka*, 170–171 (14–15), 50–54. Retrieved from <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/263>

9. Soroka, O., & Leshchuk, H. (2023). Diskusiya yak zasib formuvannya profesiynomovlennyevoi kompetentnosti molodshykh fakhovykh bakalauriv u zakladakh peredvyshchoyi osvity [Discussion as a means of forming professional-language competence of junior bachelor students in pre-higher education institutions]. *Molod' i rynok*, 9/217, 57–62. Retrieved from <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/291093>

10. Havelya, O. (2025). Praktyka zastosuvannya suchasnykh tekhnolohiy u zakladakh vyshchoyi osvity [Practice of using modern technologies in higher education institutions]. *Osobystist' yak prostir vyprobuvannya ta formuvannya kul'tury (v umovakh voyennoho stanu): materialy I Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi* (pp. 182–186). Kyiv: NAKKKiM.

11. Surmin, Yu. (2015). Keis-metod: stanovlennya ta rozvytok v Ukrayini [Case method: Formation and development in Ukraine]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi derzhavnoho upravlinnya pry Prezidentovi Ukrayiny*, 2, 19–28. Retrieved from [http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vnadu_2015_2_5.pdf)

bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vnadu_2015_2_5.pdf

12. Sytnik, T. (2021). Vykorystannya keis-tekhnolohiyi u konteksti innovatsiynoho navchannya u zakladakh vyshchoyi osvity [Using case technology in the context of innovative learning in higher education institutions]. *Molod' i rynok*, 10/196, 69–73. Retrieved from <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/248529>

13. Potapchuk, O. (2019). Osoblyvosti proektnoyi diyal'nosti studentiv v navchal'nomu protsesi zakladiv vyshchoyi osvity [Features of students' project activities in the educational process of higher education institutions]. *Molod' i rynok*, 2, 59–63. Retrieved from http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8664/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%8C%20%D1%96%20%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA2_169_2019.pdf#page=60

14. Savchenko, L. (2013). Proektna diyal'nist' v praktytsi vyshchoyi pedahohichnoyi shkoly [Project activities in the practice of higher pedagogical school]. *Science and Education a New Dimension / Society for Cultural and Scientific Progress in Central and Eastern Europe*, 7–12. Retrieved from <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/0564/369>

15. Ostapchuk, D., & Myronchuk, N. (2014). Interaktyvni metody navchannya u vyshchykh navchal'nykh zakladakh [Interactive teaching methods in higher education institutions]. *Modernizatsiya vyshchoyi osvity v Ukrayini ta za kordonom*, 140–143. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/13837/1/17.pdf>